

Poliser om:

**Brottsförebyggande
arbete**

En rapport från Polisförbundet

Innehåll

Förord.....	3
Inledning, sammanfattning, krav.....	4
Förändrad brottslighet – nya behov	7
Fler måste göra mer	10
Soc, föräldrar och skola viktigast	12
Även polisen brister	15
Om undersökningen.....	20

Förord

Poliskåren växer. Polisens verktygslåda har fyllts på. Lagstiftningen har alltmer kommit ikapp utvecklingen med en grövre och mer hänsynslös brottslighet. Men under perioden av välbehövliga – och av kåren önskade – satsningar på repression, har satsningarna på det brottsförebyggande arbetet halkat efter.

När Polismyndigheten kraftigt flyttat fram sina positioner mot den grova organiserade brottsligheten har det blivit allt tydligare att tillflödet av nya kriminella fortsätter med oförminskad kraft. Att dessa nyrekryteringar ofta är barn kan inte ses som något annat än ett stort samhällsmisslyckande. Ska repression och framgångsrikt polisarbete fullt ut få effekt måste också mer göras för att förhindra att barn och unga begår brott.

Polismyndigheten hör till de aktörer som behöver göra mer. Tid behöver fredas för områdespoliserna, mer utbildning ges på området och så vidare. Men viktigast av allt är att hela samhället kraftsamlar för att se till att barn aldrig blir kriminella eller faller offer för brott.

Ett samhälle som vill förhindra att barn råkar illa ut måste fånga upp fler familjer i stöttande skyddsnät redan när barnen är små. Det måste ge bättre hjälp när skolarbetet inte fungerar. De faktiska behoven måste mötas genom rätt dimensionering av sådant som socialtjänst och psykiatri.

Frihet från brott är ett långsiktigt projekt som kräver satsningar från två håll samtidigt: det förebyggande och det repressiva. För att nå den rätta balansen mellan dessa två kommer det att krävas politiskt mod. Modet att satsa stora resurser i dag för att undvika lidande och kostnader i morgon.

Vi måste tillbaka till den tid då poliser inte behövde gripa och utreda barn för de allvarligaste brotten. En tid då poliser inte behövde utreda mord på barn som fallit offer för gängkriminalitetens mest gränslösa och hänsynslösa sidor. För att nå dit måste vi alla göra mer.

Katharina von Sydow
Förbundsordförande
Maj 2026

Inledning, sammanfattning, krav

Sverige står inför allvarliga samhällsutmaningar kopplade till gängkriminalitet, otrygghet och unga som både offer och förövare. Polisförbundets medlemmar har tidigare larmat om ökade risker, hög arbetsbelastning och bristande samverkan med andra samhällsaktörer. Nu vittnar de om att insatser ofta sker för sent – när brotten redan har begåtts. Att polisen blivit allt bättre på att få fast de allra grövsta brottslingarna är bra och har varit nödvändigt. Men det räcker inte när det hela tiden står nya individer redo att ta vid. Mer måste göras för att förebygga att fler dras in i kriminalitet och att brotten sker.

Så tycker poliser om brottsförebyggande arbete

- **75 procent** av Polisförbundets medlemmar anser att samhällets arbete med att förhindra barn och ungdomar från att dras in i brottslighet fungerat dåligt. Av dessa tycker 36 procent att det fungerat *mycket* dåligt.
- **50 procent** anser att politikerna behöver satsa mer på att förebygga att barn och unga dras in i grov brottslighet för att nå det övergripande målet att få bukt med denna och 32 procent uttrycker det som att det behövs en bättre balans mellan repressivt och förebyggande.
- **94 procent** anser att socialtjänsten behöver göra mer för att trycka tillbaka brottsligheten, följt av föräldrar (88 procent), skolan (85 procent), politiker (74 procent), psykiatri (73 procent) och polisen (72 procent).
- **36 procent** tycker att polisens arbete med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grov brottslighet fungerat ganska dåligt (28 procent) eller mycket dåligt (8 procent).

Källa: Novus 2026

För att öka samhällets brottsförebyggande förmåga är fyra politiska beslut avgörande:

- **Ta politiskt helhetsansvar för att stoppa nyrekryteringen.** Repressionen har stärkts kraftigt under senare år. Det brottsförebyggande arbetet har inte fått motsvarande faktiska resurser. För att få stopp på inflödet av nya brottslingar krävs långsiktiga, blocköverskridande överenskommelser där kriminalpolitiken och socialpolitiken hålls ihop över flera mandatperioder – med större fokus på tidiga insatser.
- **Styr resurser mot mål om långsiktig effekt.** Resursfördelning, styrning och uppföljning av kriminalpolitiken bygger i dag i för hög grad på kortsiktiga resultat av repressiva insatser. Ska brott kunna förebyggas långsiktigt och hållbart krävs ett paradigmskifte i synen på samhällets samlade resurs. Vågar våra politiker satsa mer på förebyggande i dag kommer vinsten i morgon att vara mångdubbelt större i form av uteblivna brottsrelaterade kostnader och minskat mänskligt lidande. Mått som exempelvis social return on investment (SROI) bör användas för de prioriteringar av samhällsresurser som ger störst effekt över tid – inte bara under innevarande mandatperiod.
- **Garantera långsiktig polistäthet för ett starkare brottsförebyggande.** Antalet poliser behöver fortsatt öka för att möjliggöra stabil lokal närvaro i hela landet. Utan tillräcklig polistäthet blir det svårt att upprätthålla kontinuitet, bygga förtroende i lokalsamhällen och skapa utrymme för tidiga brottsförebyggande insatser. För detta krävs långsiktiga, politiska överenskommelser om polistillväxt som sträcker sig över flera mandatperioder.
- **Säkerställ polisiär erfarenhet i tillväxten.** Brottsförebyggande arbete ställer höga krav på kompetens, lokalkännedom och förmåga att tolka tidiga varningssignaler. Det är ett arbete som bygger på goda relationer och på samverkan med aktörer som socialtjänst, skola, föräldrar och civilsamhälle. I detta arbete är erfarenhet en avgörande resurs. Polismyndigheten behöver därför ges bättre förutsättningar att behålla, utveckla och använda erfarna poliser i förebyggande roller, bland annat genom återrekrytering, karriärväxling och riktade satsningar på äldre poliser.

Vidare behöver Polismyndigheten:

- **Prioritera och freda det brottsförebyggande arbetet.** Områdespoliser och kommunpoliser har en avgörande roll i det relationsskapande och brottsförebyggande arbetet. Dessa behöver bli fler och få jobba fredat, långsiktigt och med tydligt uppdrag, rätt kompetens och förutsättningar. Då kontinuiteten i uppdraget är avgörande för framgång behöver attraktiviteten i dessa roller stärkas för långsiktig effekt i arbetet.
- **Utbilda fler i brottsförebyggande arbete.** Polismyndigheten behöver satsa mer på fortbildning så att fler, med hög kvalitet, kan bidra till det brottsförebyggande arbetet. Särskilt efterfrågat är också utökade kunskaper om gängbrottsligheten.
- **Göra det brottsförebyggande arbetet till allas arbete.** Den proaktiva brottsbekämpningen måste bli väl känd i hela organisationen, hos chefer och medarbetare, i yttre och i inre tjänst. Det kräver en kulturförändring och en insats för att få alla att jobba efter samma målbild – att fler brott aldrig ska begås.

Våra krav handlar om att ge våra medlemmar rätt förutsättningar i det brottsförebyggande uppdraget – och om att säkerställa att mer av samhällets samlade resurs används för att förhindra att barn och unga blir ärenden för polisen. För att nå dit behövs en bättre balans mellan samhällets repressiva och förebyggande arbete och en mer långsiktig syn på hur resurser fördelas. Ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete handlar om resurser i form av pengar och bemanning, men också om kompetens och erfarenhet. Det handlar även om villkor och arbetsmiljö – att vara skyddad i sitt arbete, att ha rätt förmåga och att mötas med förståelse för uppgiften och uppdraget. Behovet av ett stärkt brottsförebyggande arbete är större än någonsin. Det handlar om allas vår trygghet och säkerhet.

Förändrad brottslighet – nya behov

"Vi ser hur våldet i Sverige ökar och hur yngre barn dras in i kriminalitet".

"Mycket unga begår grova våldsbrott eller fñas på andra sätt tidigt in i en 'romantiserad' kriminell värld".

"Så länge det finns många barn som ser kriminalitet som en bra karriärväg kommer inga lagskärpningar i världen förhindra nyrekrytering bland barn och unga".

Utvecklingen saknar motstycke

Den grova organiserade brottsligheten har förändrats. Den är inte bara mer brutal och hänsynslös på grund av hur den tar sig uttryck med dödsskjutningar, sprängningar och attacker mot familjemedlemmar, släktingar och ibland vem som helst som kommer i våldets väg. Den är också mer brutal och hänsynslös på grund av hur dessa dåd utförs – återkommande med hjälp av mycket unga gärningspersoner. Många gånger barn. Den utveckling vi sett i Sverige under senare år saknar motstycke då barn blivit vanliga som både förövare och offer för ett av våra allra allvarligaste brott, mord.

Satsning har gett effekt

Utvecklingen i den kriminella världen har lett till politiska satsningar på fler poliser, utökad lagstiftning och strängare straff. Detta i kombination med förbättrade arbetsmetoder inom polisen har gett utslag i lagföringsstatistiken där allt fler grova brott leder till fällande domar.

- 49 procent av poliserna i Polisförbundets undersökning tycker att hårdare lagar och strängare straff fungerat ganska bra (32 procent) eller mycket bra (17 procent) för att få ner antalet skjutningar och sprängningar.

Hur bra eller dåligt anser du att hårdare lagar och strängare straff fungerat för att få ner antalet skjutningar och sprängningar?

Brottsförebyggande arbetet ligger efter

En mängd åtgärder har också vidtagits inom det brottsförebyggande arbetet. Men det har hittills inte varit tillräckligt för att motverka de nätverkskriminellas höga förmåga till nyrekrytering in i den grova kriminaliteten. När en person frihetsberövas fylls det snabbt på underifrån med nya utförare. Situationen tydliggör varför polisens arbete ensamt inte kan leda till önskade nivåer av trygghet och säkerhet. Samhället som helhet måste göra mer för att bromsa det kontinuerliga inflödet av nya kriminella aktörer.

- 75 procent av poliserna tycker att samhällets arbete med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grov brottslighet fungerat ganska dåligt (38 procent) eller mycket dåligt (36 procent).

Hur bra eller dåligt anser du att samhällets arbete fungerat med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grov brottslighet?

Fler måste göra mer

"Det duger inte att endast satsa på polisen. När vi kommer in är det oftast för sent. Det krävs en bredare satsning i samhället där socialtjänst och skola måste resursförstärkas".

"Det kan inte vara meningen att polisen ska göra allt jobb och sen klagar man på att vi inte gör nog. Förutom poliser agerar vi föräldrar, lärare, sjukvårdare, psykologer och allt i allo".

"Olika typer av sociala insatser för att förhindra rekrytering av barn och ungdomar måste ske mycket tidigare. Detta är helt avgörande för att nå framgång".

Tidigare krav hör sammade

Polisers tidigare önskemål om längre inlåsningar och utökade tvångsmedel har i hög grad hör sammats av politikerna. En lägre andel tycker ändå att det krävs ytterligare skärpningar.

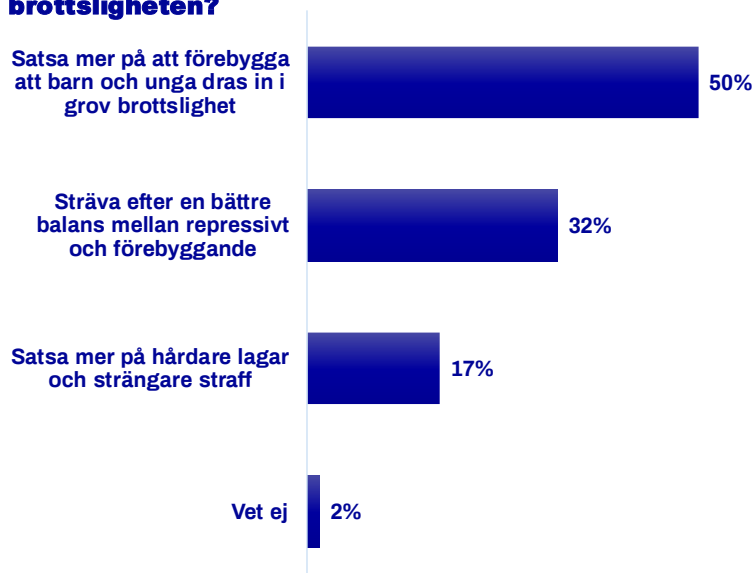
- 17 procent av poliserna i undersökningen tycker att politikerna främst ska fokusera på hårdare lagar och strängare straff.

Flest poliser kräver mer brottsförebyggande

Den politiska hörsamheten kring polisens önskemål om ökade samhällsinsatser kring det brottsförebyggande arbetet har inte varit lika tydlig. Visserligen har en mängd satsningar och samordningsinsatser genomförts – och arbete pågår i hög grad – för att i någon mån komma i kapp på den förebyggande sidan. Men mycket arbete kvarstår och poliserna i undersökningen tycker att mer fokus ska läggas här.

- 50 procent av poliserna i undersökningen tycker att politikerna ska satsa mer på att förebygga att barn och unga dras in i grov brottslighet.
- 32 procent tycker att politikerna ska sträva efter en bättre balans mellan repressivt och förebyggande.

Vilket av följande är ditt råd till politikerna för att få bukt med den grova brottsligheten?

Soc, föräldrar och skola viktigast

"Bygg ut och satsa på samhällsfunktioner som skola, vården, socialtjänst m.fl. för att bryta de kriminellas plattformar för rekrytering av ungdomar in i gängen och kriminalitet. Fler aktörer i samhället måste ta större ansvar i det brottsförebyggande arbetet".

"Dubbla antalet personal i skolan, kommer kosta mycket pengar initialt men är bästa vägen för att fånga upp individer på glid. Utöka socialtjänsten och öppna fritidsgårdar med mycket personal. Kommer kosta gigantiska summor i början men 10 år framåt kommer det generera mångdubbelt tillbaka".

"Polisen själv kan bara skrapa på ytan. De andra är de som påverkar på djupet".

Stora insatser krävs från fler

Antalet aktörer som enligt Polisförbundets medlemmar behöver göra mer för att förebygga brott är många och andelen poliser som kräver mer av dessa aktörer är mycket högt.

- 94 procent tycker att socialtjänsten behöver göra mer för att samhället ska kunna trycka tillbaka brottsligheten.
- 88 procent tycker att föräldrar behöver göra mer.
- 85 procent att skolan behöver göra mer.
- 74, 73 respektive 72 procent tycker att politiker, psykiatrin och polisen behöver göra mer.

Repression och förebyggande hand i hand

För många poliser i undersökningen är repressivt eller brottsförebyggande arbete ingen antingen-eller-fråga. En polis som uttryckligen förordar långa fängelsestraff kan exempelvis också förorda utökade mandat för socialtjänsten och ökat stöd till föräldrar:

"Repressivt är jätteviktigt och långa fängelsestraff är bra för att få bort enskilda individer från att fortsätta begå brott. Det man måste jobba hårdare med är att förebygga nyrekrytering och här måste instanser som socialtjänsten ges större mandat. Det som ofta glöms bort är också föräldrars ansvar, hur deras uppfostran spelar roll. Föräldrar som saknar verktyg, kraft och möjlighet ska få hjälp och stöttning".

"Det måste bli en påföljd för de grova våldsbrott som begås, samtidigt som det arbetas med att personer aldrig ska begå brott".

Särskilt fokus på barnen

Flera av fritextsvaren kring skolan inleds med uttryckliga krav på politiska satsningar. Polisförbundets medlemmar uttrycker behov av mer resurser, mer personal och mindre barngrupper.

"Satsa på skolan! Fler vuxna så att trygghet kan skapas och förutsättningar för både pedagogiskt och socialt lärande är möjligt för alla barn och ungdomar".

"Satsa på skolorna. Fler vuxna i skolan, fler lärare i varje klassrum".

Många fritextsvar lyfter också vikten av ännu tidigare insatser med stöd, redan innan barn börjat skolan:

"Satsa resurser på barn redan på mödravården och BVC. Fortsätt fånga barn med behov i förskola och skola, resurser i form av lärarassistenter, ökad lärartäthet, bättre samverkan mellan skola, soc, hälso- och sjukvården samt polisen TIDIGT för ungdomar som befinner sig i riskzonen eller uppvisar ett normbrytande beteende".

Poliskåren svarar:

Vilka aktörer behöver göra mer för att trycka tillbaka brottsligheten?

1. Socialtjänsten	94%
2. Föräldrar	88%
3. Skolan	85%
4. Politiker	74%
5. Psykiatrin	73%
6. Polisen	72%
7. Åklagarmyndigheten	62%
8. Tullen	56%
9. Ungdomsföreningar	40%
10. Idrotten	39%
11. Religiösa samfund	38%
12. Näringsliv	37%
13. Fastighetsbolag	36%
14. Kustbevakningen	35%
15. Etniska samfund	30%
16. Forskare	27%
17. Fackförbund	16%
18. Annat	4%
Inget behöver förbättras	0%
Vet ej	1%

Källa: Novus 2026

Även polisen brister

"Det finns en aldrig sinande ström av unga som verkar stå på kö till kriminaliteten. Det är där vi som samhälle måste jobba. Mycket är icke-polisiärt men även polisen måste bli bättre".

"Resursen vi har hinner fortfarande bara med 'brandkårsutryckningar' och inget brottsförebyggande arbete som är konstant och konsekvent och håller över tid. Polisen är ute är på tok för liten och ökar inte tillräckligt i förhållande till brottsutvecklingen".

"Polisen måste bli en naturlig del i barnens liv".

Brottsförebyggande del av uppdraget

I Polisens uppdrag ligger att förebygga, förhindra och utreda brott. Trots att man uttryckligen har ett förebyggande ansvar uttrycker många poliser att ett lyckat förebyggande arbete främst bygger på att andra aktörer gör mer. Detta eftersom många upplever att det ofta redan börjat gå dåligt för de barn som polisen kommer i kontakt med.

"När polisen kommer in i bilden när barn börjar bli normbrytande i 11-13 års ålder är det för sent".

Polisen måste också göra mer

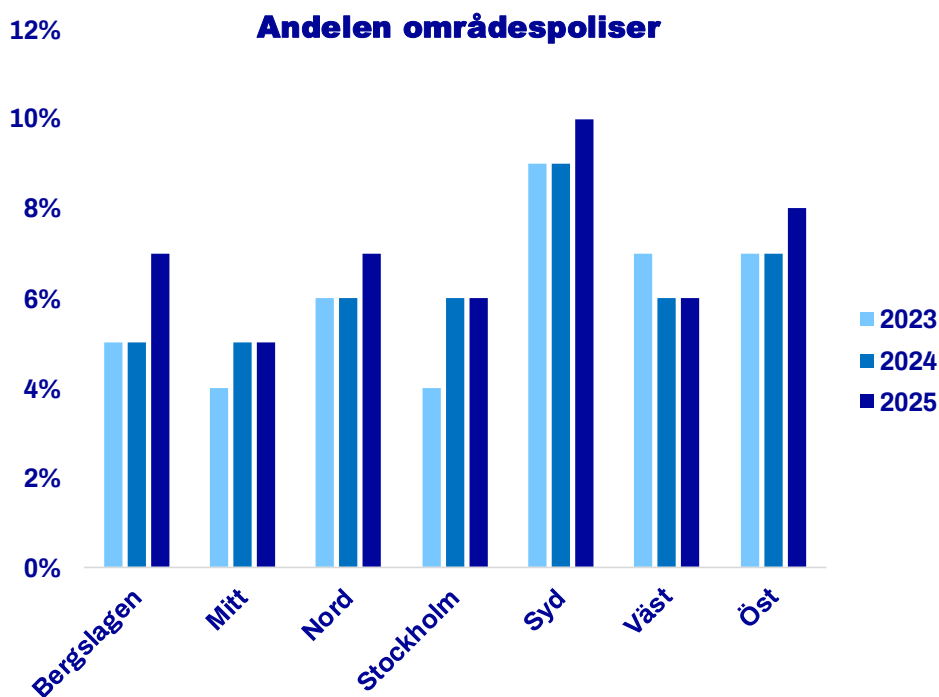
När poliserna får rangordna vilka aktörer som behöver göra mer för att trycka tillbaka brottsligheten toppar aktörer som socialtjänsten, föräldrar, skolan, politiker och psykiatrin. Men det ska inte tolkas som att poliser lägger över ansvaret helt på andra aktörer. En mycket hög andel svarande anser att även polisen måste göra mer.

- 72 procent av poliserna tycker att polisen som aktör behöver göra mer för att trycka tillbaka brottsligheten.

Satsningar på lokal närvaro

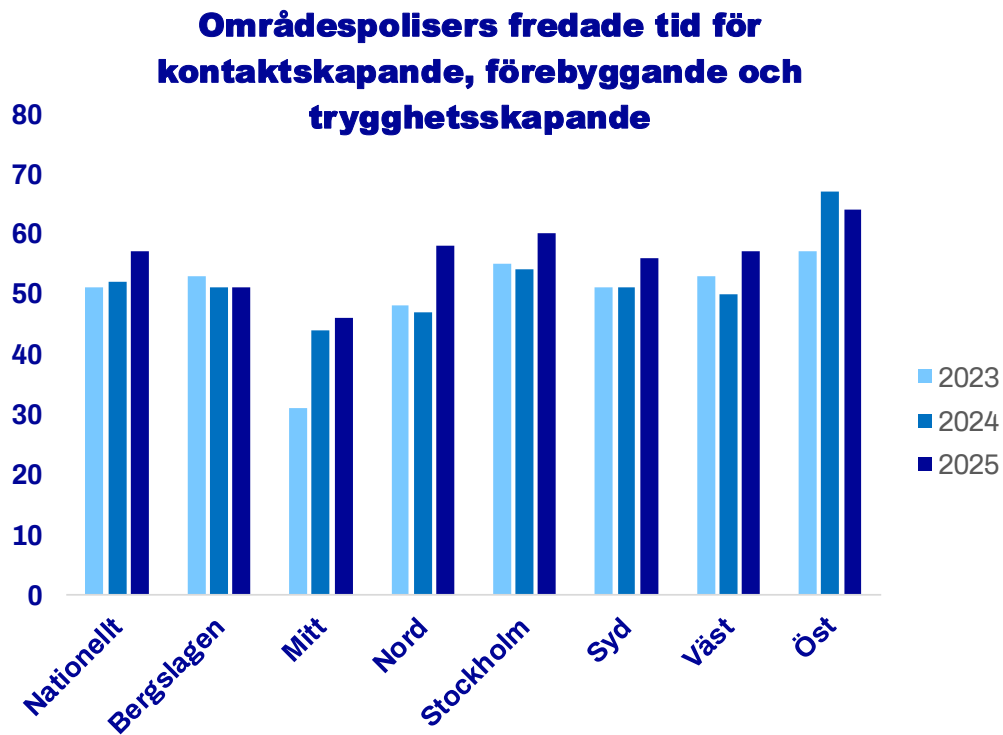
Det har skett uttryckliga satsningar på ökad lokal polisnärvaro, ett starkare fokus på brottsförebyggande och på en tillväxt av antalet områdespoliser – de som främst förknippas med det brottsförebyggande arbetet. Detta syns bland annat i att antalet områdespoliser ökat mellan 2023 och 2025, från 1 268 till 1 642.

Men antalet områdespoliser i förhållande till antalet poliser totalt i regionerna visar att såväl tillväxt som andel områdespoliser är ojämnt fördelade. Exempelvis har Region Mitt – med flera större städer – bara 5 procent områdespoliser medan Region Syd har 10 procent.

Källa: Polismyndighetens årsredovisning 2025

Trots förbättringar finns också fortfarande polisregioner där bara runt hälften av de brottsförebyggande områdespolisernas arbetstid går till grunduppgifterna: kontakt-, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

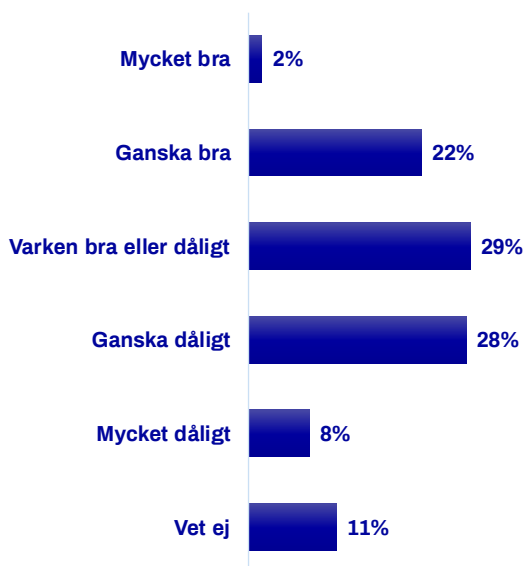
Källa: Polismyndigheten

Kritik mot polisens brottsförebyggande

Medan polisen flyttat fram sina positioner i det repressiva arbetet är framgångarna mer osynliga i det förebyggande arbetet.

- 36 procent tycker att polisens arbete med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grov brottslighet har fungerat ganska dåligt (28 procent) eller mycket dåligt (8 procent).
- 29 procent tycker att arbetet varken fungerat bra eller dåligt.
- 24 procent tycker att polisens brottsförebyggande arbete fungerat ganska bra (22 procent) eller mycket bra (2 procent).

Hur bra eller dåligt anser du att polisens arbete fungerat med att förhindra att barn och ungdomar dras in i grov brottslighet?

Brottsförebyggande eftersatt

Inom kåren uppfattar många det som att det brottsförebyggande arbetet återkommande tvingas stryka på foten då akuta insatser behöver prioriteras framför långsiktigt arbete. Detta då polistillväxten ännu inte lett fram till ett läge då det finns tillräckligt många poliser för att fullt ut kunna leverera i uppdragets samtliga delar.

Poliserna i undersökningen lämnar flera förslag på förbättringar av det brottsförebyggande arbetet. Många handlar om att polisens brottsförebyggande arbete behöver fredas:

"Vi behöver få fredad BF-resurs som inte används som en personalpool till allt annat. En minimibemanning på områdespolisen precis som på ingripande"

"Specialisera områdespolisen. Låt dom jobba skyddat med det brottsförebyggande arbetet. Nischa områdespolis till att vara en samverkans och trygghetsskapande roll".

"Det behövs en fortsatt tuff kriminalpolitik som sittande regering jobbat på bra med. Men områdespoliser och kommunpoliser är viktiga i brottsförebyggande".

"Forskning tyder på att brottsförebyggande/relationsskapande arbete är en nyckel till att vända utvecklingen".

Om undersökningen

Novus Opinion har på uppdrag av Polisförbundet genomfört en medlemsundersökning. Fältperioden var 19 januari till 11 februari 2026. 1 314 webbintervjuer genomfördes bland Polisförbundets medlemmar i yrkesverksam ålder. Urvalet har dragits slumpmässigt ur Polisförbundets medlemspanel. Svaren har skett anonymt. De 1 314 svarande som genomfört hela webbintervjun utgör 47 procent av nettourvalet. Det finns enligt Novus inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrída resultatet. Undersökningen ses som åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela Polisförbundets medlemskår.